

Rebeliancka pieśń odwetowa | Powstańców nie wiążą wersalskie traktaty (1921)

muzyka: inspiracja i melodia (Fryderyk Chopin na motywach Mozarta) zaczerpnięte z pieśni „Gdy naród do boju” (domniemane daty 1831, 1835, 1848)

słowa: tekst wiersza „Powstańców nie wiążą wersalskie traktaty” Olgi Zarzyckiej – Ręgorowicz

Polska pieśń związana z III Powstaniem Śląskim. Tekst jest wierszem „Powstańców nie wiążą wersalskie traktaty” Olgi Zarzyckiej – Ręgorowicz¹. Ogólną inspirację oraz melodię (Fryderyk Chopin na motywach Mozarta) wzięto z pieśni „Gdy naród do boju”² z 1835 roku.

Nota historyczna

O przynależności Górnego Śląska miał zdecydować plebiscyt, który Polacy przegrali. W tej sytuacji polskie Dowództwo Ochrony Plebiscytu (DOP) rozpoczęło przygotowania do działań zbrojnych. Dowództwo struktur DOP po płk. Chroboku przejął podpułkownik Maciej Mielżyński³. Szefem sztabu został kapitan Zborowski, a po nim major Rostworowski. Pod koniec kwietnia organizacja liczyła ok. 40 tysięcy członków. 29 kwietnia, w porozumieniu z Wojciechem Korfantym⁴, Mielżyński ustalił termin wybuchu powstania na 3 maja (godzina 3 w nocy). Korfanty miał początkowo wątpliwości co do celowości i szans walki zbrojnej.

---

¹ Olga Zarzycka-Ręgorowicz (ur. 2 maja 1900 we Lwowie, zm. 2 maja 1986) – polska poetka, działaczka narodowa na Górnym Śląsku, redaktorka pisma „Powstaniec”, pracownica wydziału prasowego Polskiego Komisariatu Plebiscytowego w Bytomiu w czasie powstań śląskich i plebiscytu. [Artykuł na Panteon Górnośląski](#), Źródło: Wikipedia

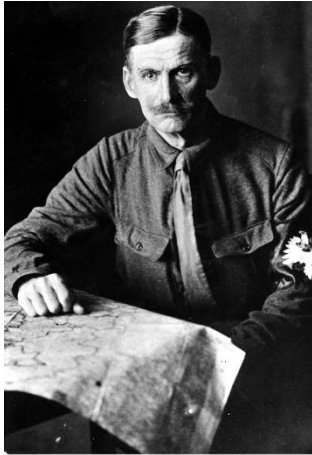
² „Gdy naród do boju” – pieśń hymniczna, znana również jako „Szlachta w roku 1831”, mimo istotnego przekłamania historii Powstania Listopadowego i zniekształcenia roli szlachty w tym zrywie popularna w środowisku ludowców i socjalistów od połowy XIX wieku. [Strona na Wikipedii](#)

³ Maciej Ignacy Mielżyński, ps. „Nowina-Doliwa” (ur. 13 października 1869 w Chobienicach, zm. 9 stycznia 1944 w Wiedniu) – hrabia, podpułkownik kawalerii Wojska Polskiego, polski działacz narodowy w Wielkopolsce i na Górnym Śląsku. Naczelný wódz III powstania śląskiego, współzałożyciel Stronnictwa Polskiego na Górnym Śląsku. [Audycja na Polskie Radio](#), [Strona na Wikipedii](#)

⁴ Wojciech Korfanty (ur. jako Adalbert Korfanty 20 kwietnia 1873 w osadzie Sadzawki, zm. 17 sierpnia 1939 w Warszawie) – polski przywódca narodowy Górnego Śląska, związany z chrześcijańską demokracją. Jedna z najważniejszych postaci Śląska i jego walki o przyłączenie do Polski. Jeden z ojców niepodległej Polski. [Artykuł na Dzieje](#), [Strona na Wikipedii](#), [Artykuł na Życiorysy](#)

ŚPIEWNIK NIEPODLEGŁOŚCI

Maciej Mielżyński. Źródło:
Narodowe Archiwum Cyfrowe

Pozbył się ich na wieść o tajnych ustaleniach Międzysojuszniczej Komisji⁵, która zdecydowała o przyznaniu Polsce zaledwie dwóch powiatów (rybnickiego i pszczyńskiego) oraz niewielkiego kawałka powiatu katowickiego. Na wieść o tych decyzjach 1 maja rozpoczął się na Górnym Śląsku strajk powszechny. Sytuacja zmierzała wprost do militarnego rozstrzygnięcia. Polski Sztab Generalny obawiając się międzynarodowych reperkusji otwartej akcji zbrojnej próbował zablokować działania DOP. Generał Władysław Sikorski upoważnił ppłk. Mielżyńskiego do odwołania alarmu. Ten jednak stwierdził, że jest już za późno. 1 maja Rada Ministrów w

Warszawie po burzliwym posiedzeniu podjęła uchwałę wzywającą do natychmiastowego zatrzymania wszelkich przygotowań do działań zbrojnych na Górnym Śląsku. W tej sytuacji Wojciech Korfanty zrezygnował ze stanowiska Komisarza Plebiscytowego i przyjął na siebie pełną odpowiedzialność za konsekwencje powstania. Jeszcze tego samego dnia DOP przekształciło się w Naczelną Komendę Wojsk Powstańczych. Już po wybuchu powstania Wojciech Korfanty ogłosił się jego dyktatorem, stając na czele Władzy Cywilnej. Wybuch walk poprzedziło 2 maja rozbrojenie niemieckich funkcjonariuszy Policji Plebiscytowej⁶. Powstanie rozpoczęły oddziały Grupy Destrukcyjnej Konrada Wawelberga⁷ (kapitan Tadeusz Puszczyński).

---

⁵ Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa na Górnym Śląsku (fr. Commission Interalliée de Gouvernement et de Plébiscite de Haute Silésie) – międzynarodowa komisja działająca od 11 lutego 1920 do 10 lipca 1922, powołana na mocy 88 art. traktatu wersalskiego i umowy francusko-niemieckiej z dnia 9 stycznia 1920 w celu przeprowadzenia plebiscytu na Górnym Śląsku. Zadaniem Komisji i towarzyszących jej wojsk alianckich było dopilnowanie prawidłowego przebiegu kampanii plebiscytowej i samego głosowania oraz utrzymanie porządku i spokoju. W założeniu Komisja miała być organem bezstronnym. W rzeczywistości był w niej odzwierciedlony spór, jaki toczyły między sobą zwycięskie państwa Ententy o dostęp do gospodarki niemieckiej. [Strona na Wikipedii](#)

⁶ Policja Plebiscytowa, Policja Górnego Śląska, Apo (niem. Abstimmungspolizei) – działająca w latach 1920–1921 policja na Górnym Śląsku, powołana przez Międzysojuszniczą Komisję Rządząca i Plebiscytową w Opolu, za zgodą aliantów po II powstaniu śląskim. Była złożona po połowie z funkcjonariuszy polskich i niemieckich. Dbała o porządek w czasie plebiscytu z 20 marca 1921. [Artykuł na ISP](#), [Strona na Wikipedii](#)

⁷ Grupa Destrukcyjna „Wawelberga” – zespoły dywersyjne prowadzące działania specjalne, zorganizowane przez Oddział II Sztabu Generalnego WP, działające na rzecz III powstania śląskiego (3 maja – 5 lipca 1921). Pierwsza w Rzeczypospolitej Polskiej formacja wojskowa działań specjalnych. Po wybuchu powstania grupa podlegała bezpośrednio Wodzowi Naczelnemu ppłk. Maciejowi Mielżyńskiemu, a następnie Kazimierzowi Zenktellerowi. Nazwa grupy pochodziła od pseudonimu dowódcy grupy kpt. Tadeusza Puszczyńskiego „Wawelberg”. [Artykuł na TVS](#), [Artykuł na Lochy i Kroniki](#), [Strona na Wikipedii](#)

Były to grupy dywersyjne, które możemy nazwać poprzednikami współczesnych komandosów. Wysadzając mosty na Odrze, przecięli połączenia kolejowe łączące Górny Śląsk z Rzeszą. W tym czasie trwała już mobilizacja oddziałów powstańczych. Do punktów zbornych, oprócz zaprzysiężonych, zgłaszało się wielu ochotników spoza organizacji. Wojska powstańcze podzielono na trzy grupy: „Północ,” „Południe” i „Wschód”. W ciągu pierwszej doby największe sukcesy odnotowała Grupa „Wschód”, działająca w okręgu katowickim. Jeszcze w nocy z 2 na 3 maja dwa bataliony braci Fryderyka i Karola Woźniaków wsparte przez batalion Rudolfa Niemczyka złamały słaby opór Niemców na wschód od Katowic. W tym samym czasie batalion Franciszka Sitka walczył o hutę w Wirku. W nocy z 3 na 4 maja oddziały Walentego Fojkisa⁸ bez walki zajęły Katowice. Dowódca francuskiego garnizonu zażądał od powstańców opuszczenia miasta. Fojkis wycofał się, ale jego bataliony rozpoczęły blokadę Katowic. Podobną taktykę przyjęli w Królewskiej Hucie powstańcy dowodzeni przez Karola Gajdzika, w Bytomiu oddział podporucznika Paula, a w Zabrze podporucznika

III Powstanie Śląskie – grupa powstańców. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe

Szyndzielorza. Powiat lubliniecki zajęto bez większego oporu ze strony Niemców i Aliantów. W powiecie strzeleckim słaby opór stawiały tylko oddziały włoskie. Powstańcy zajęli również wschodnią część powiatu oleskiego. Wielkim sukcesem było zajęcie przez batalion Mańczyka huty Mała Panew. Niestety, po akcji oddziałów francuskich powstańcy musieli wycofać się. W wielu miastach doszło do wymierzonych przeciwko powstańcom aktywnych działań wojsk alianckich. Koordynował je nieprzychylny Polakom włoski generał de Marinis. Grupa „Południe” mimo aktywnego przeciwdziałania oddziałów włoskich i francuskich szybko zajęła powiat pszczyński. Pułk żorski porucznika Antoniego Haberki zajął Żory, po czym wsparty przez pułk rybnicki kapitana Janusza Wężyka 2. batalionem Józefa Płaczka uderzył na Rybnik. Do rana 4 maja zajęto miasto, wyrzucając z niego oddział Włochów.

⁸ Karol Gajdzik (ur. 4 listopada 1883 w Przełajce[a], zm. 30 sierpnia 1955 w Siemianowicach Śląskich) – powstaniec śląski, dowódca pułku piechoty w Królewskiej Hucie (obecnie Chorzów), odegrał istotną rolę w przebiegu III powstania śląskiego. Poseł na Sejm Śląski IV kadencji (w latach 1935–1945). [Artykuł na Filmowa Encyklopedia Powstań Śląskich](#), [Artykuł na 100 Bohaterów](#), [Strona na Wikipedii](#)

ŚPIEWNIK NIEPODLEGŁOŚCI

Batalion Nikodema Sobika (pułk żorski) stoczył ciężką walkę o Prusowice, zmuszając niemiecką załogę do ucieczki. Z kolei 1. batalion żorski Teofila Bieli wyrzucił z Czerwionki niemiecką Policję Plebiscytową i Włochów. Do 7 maja powstańcy umocnili się na terenie powiatu rybnickiego, zdobywając jednocześnie niewielki przyczółek na zachodnim brzegu (k. Bierawy). Dzień później zajęli Górę Św. Anny. Bitwa o Górę Św. Anny rozpoczęła się w nocy z 20 na 21 maja 1920 r. Niemcy z pozycji pod Gogolinem zaatakowali pozycje powstańców dwiema silnymi kolumnami (ich podstawą były oddziały bawarskiego freikorpsu „Oberland”). Główne uderzenie poszło na pozycje 8 pułku Rataja między szosą gogolińską i Zdieszowem. Niemiecki atak rozerwał front, zmuszając powstańców do zorganizowanego odwrotu. Około południa 21 maja rozpoczął się szturm na samą górę. Jako ostatni ok. godz. 13 opuścił ją batalion z 1. pułku (katowickiego) Walentego Fojkisa. Okrążony na szczycie, wybił sobie drogę walcząc wręcz na południowym stoku. Wyczerpani ciężkimi walkami (niektóre z batalionów straciły nawet 80–90 % stanów wyjściowych) Niemcy zatrzymali natarcie, a powstańcy rozpoczęli przygotowania do generalnego kontrataku. Wyznaczono do niego oddziały Grupy „Wschód” (dowodzonej przez kapitana Karola Grzesika⁹) – dwa bataliony z Pszczyzny, trzy z Rybnika (Podgrupa „Bogdan”) oraz pułki Rataja i Fojkisa. W nocy z 22 na 23 maja atak Podgrupy „Bogdan” przynosi początkowo znaczące sukcesy. Powstańcy zdobyli Kamień Śląski i Kamionek. Po całodziennych walkach musieli się jednak wycofać, zatrzymując jedynie dworzec kolejowy w Kamieniu. Z powodzeniem atakował również pułk Fojkisa zajmując Leśnicę i Lichynię. Wobec ciężkich strat (w linii pozostało zaledwie 259 żołnierzy) ten znakomity oddział został jednak odesłany na tyły, a jego miejsce zajęły pułki Gajdzika, Niemczyka i Paula. Podczas gdy bawarskie oddziały szturmowały Górę Św. Anny, ciężkie walki toczono również na odcinku Grupy „Północ” (dowodzonej przez kapitana Alojzego Nowaka „Neugebauera”). W nocy z 20 na 21 maja rozpoczęła się bitwa o Zębowice. Pierwsze ataki Niemców odparto dzięki znakomitej postawie załogi pociągu pancernego „Nowak”. Najcięższe walki o Zębowice stoczono 25 maja. Niemcy przejściowo zdobyli stację kolejową, ale odrzucił ich kontratak pociągów pancernych „Zygmunt Powstaniec” i „Nowak” (który drugi raz przesądził o wyniku starcia).

---

⁹ Karol Grzesik, ps. „Hauke” (ur. 30 maja 1890 w Siedliskach, zm. w maju 1940 w Kijowie) – polski polityk działający na Górnym Śląsku, poseł na Sejm RP II i III kadencji, marszałek Sejmu Śląskiego IV kadencji (1935–1939), prezydent Chorzowa. Kapitan rezerwy artylerii Wojska Polskiego, ofiara zbrodni katyńskiej. [Strona na Wikipedii](#)

ŚPIEWNIK NIEPODLEGŁOŚCI

Mimo ciągłych ataków od 21 maja swoje pozycje utrzymała Podgrupa „Butrym”. Także tutaj znakomicie spisały się pociągi pancerne, jako ruchomy odwód zdolny do szybkiej i skutecznej interwencji. Ostatni niemiecki atak na tym odcinku zakończył się w nocy z 30 na 31 maja przy stratach, które dowódca Podgrupy „Butrym” określił w swoim raporcie jako straszne. Wykrwawieni Niemcy praktycznie do końca powstania wstrzymali tutaj swoje działania. Na odcinku Grupy „Południe” (dowodzonej przez podpułkownika Bronisława Sikorskiego „Cietrzewia”¹⁰) niemieckie natarcie na Wodzisław Śląski rozpoczęło się nocą z 22 na 23 maja. Dzięki wsparciu pociągu pancernego Niemcy zdobyli stację kolejową w Bluszczowie. Powstał w ten sposób groźny wyłom zagrażający lewemu skrzydłu Grupy „Północ” i całemu powstaniu. Natychmiastowy kontratak powstańców odrzucił przeciwnika. Część niemieckiej piechoty oraz pociąg pancerny wycofali się przez Olzę.

III Powstanie Śląskie. Grupy powstańców na pozycjach nad Olzą – powstańcy uzbrojeni m.in. w karabiny Mannlicher wz. 1890 i granaty trzonkowe pozują do zdjęcia przy ziemiance. Źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe

Reszta przeszła granicę czechosłowacką, gdzie została rozbrojona i internowana. Aby zabezpieczyć się przed dalszymi atakami, powstańcy wysadzili most na Olzie. Aby rozstrzygnąć sytuację w rejonie Góry Św. Anny, Niemcy ruszyli do kolejnego ataku w nocy z 30 na 31 maja. Powstańcy wycofali się z Kamienia Śląskiego i Izbecka, wysadzając za sobą mosty. Zaciekle walki toczono na odcinku Podgrupy „Bogdan”. Powstańcy początkowo wycofali się z Kalinowa, zajmując pozycje obronne na przedmieściach Strzelców Opolskich. Sytuację uratowały pociągi pancerne. „Mściciel II” odbił stację w Szymiszowie. Kolejny raz dał o sobie znać „Nowak”, wspierając kontratak batalionów Faski i Koźlika, które odzyskały Kalinów, Poznowice i Roźniatów. Mimo zwycięstwa Podgrupa „Bogdan” wyczerpała swoje zdolności ofensywne, co dało Niemcom swobodę działania na południe od Góry Św. Anny. W nocy z 1 na 2 czerwca niemiecki atak rozbił w Szymiszowie powstańczy pułk Niemczyka. Upojeni sukcesem Niemcy wymordowali jeńców.

¹⁰ Bronisław Sikorski ps. „Cietrzew” (ur. 28 czerwca 1885 w Koźminie, zm. 27 lutego [lub 25 lutego] 1937 w Poznaniu) – pułkownik piechoty Wojska Polskiego. [Artykuł na Krotoszyn Nasze Miasto](#), [Strona na Wikipedii](#)

Dowódca pułku zebrał jednak swoje oddziały i wsparty przez marynarzy oraz samochód pancerny kapitana Roberta Oszka¹¹ przeprowadził kontratak. Obszedł i zaatakował od tyłu stanowiska tryumfujących przeciwników, rozbił ich i zmusił do panicznego odwrotu. Dwa dni później, w nocy z 3 na 4 czerwca, rozpoczęło się niemieckie natarcie na odcinku od Koźła po Olszową. Po zaciętym boju powstańcy z pułku Niemczyka musieli wycofać się z Lichyni, Zimnej Wódki i Sławęcic. W tym samym czasie 4. pułk (katowicki) Karola Gajdzika utracił Łąki i Cisów. Jeszcze 4 czerwca Niemcom udało się po zaciekłych walkach zająć Kędzierzyn Koźle. Niemiecka akcja okrążająca zakończyła się jednak fiaskiem. Zdecydowały o tym ciężkie straty, zmęczenie oddziałów oraz działania grupy kapitana Puszczyńskiego „Wawelberga” przez niszczenie mostów skutecznie dezorganizujące niemieckie linie zaopatrzenia. W następnych dniach walki na całej linii powoli wygasły. Wobec niepowodzenia w walkach o Górę Św. Anny ze stanowiska dowódcy powstania został odwołany podpułkownik Antoni Mielżyński. Jego miejsce 6 czerwca zajął podpułkownik Kazimierz Zenkteller¹². Spowodowało to bunt oficerów Grupy „Wschód”, stłumiony jednak przez marynarzy kapitana Oszka. 11 czerwca weszło w życie zawieszenie broni, de facto kończące III Powstanie Śląskie. Oddziały alianckie rozpoczęły zajmowanie linii demarkacyjnej. Ostateczne decyzje w sprawie podziału Górnego Śląska zapadły 20 października 1921 roku. Polska zyskała powiaty: katowicki, królewsko – hucki, lubliniecki, tarnogórski, pszczyński, rybnicki i świętochłowicki. Zysaliśmy tym samym 53 kopalnie węgla, 10 kopalń cynku i ołowiu, 9 stalowni i 22 wielkie piece hutnicze. Ostateczne, uroczyste przejście przyznanych Polsce terenów nastąpiło w czerwcu 1922 r.

---

¹¹ Robert Oszek (ur. 30 maja 1896 w Zabrze, zm. 13 kwietnia 1938 w Katowicach) – kapitan marynarki, oficer Polskiej Marynarki Wojennej, dowódca w III powstaniu śląskim. 19 lutego 1921 roku został mianowany porucznikiem marynarki, równocześnie urlopowany i skierowany na Górny Śląsk. 27 lutego 1921 roku zgłosił się w Dowództwie Obrony Plebiscytu włączając się w działania mające na celu przyłączenia Górnego Śląska do Polski. Na początku maja 1921 roku z byłych marynarzy stworzył specjalny oddział szturmowy, który został zmotoryzowany i wyposażony w improwizowane samochody pancerne. Jak dowódca oddziału bierze udział w walkach w trakcie III powstania śląskiego w składzie Grupy „Północ”, m.in. w bitwie o Górę św. Anny. W dniu 4 czerwca 1921 roku dowodził oddziałem, który stłumił bunt w dowództwie Grupy „Wschód”, którego członkowie zamierzali aresztować Wojciecha Korfatego. [Artykuł na 100 Bohaterów](#), [Artykuł na Historia Zabrze](#), [Strona na Wikipedii](#)

¹² Kazimierz Zenkteller (Zenkteler[a]), ps. Warwas (ur. 27 stycznia 1884 w Wojnowicach, zm. 22 stycznia 1955 w Jędrzejowie) – podpułkownik rezerwy piechoty Wojska Polskiego, powstaniec wielkopolski i śląski, kawaler Orderu Virtuti Militari. Od 6 czerwca 1921 roku z polecenia władz Polski objął dowództwo sił powstańczych na Górnym Śląsku, w miejsce zdymisjonowanego Macieja Mielżyńskiego. [Artykuł na 27 Grudnia](#), [Strona na Wikipedii](#)

Analiza tekstu

Tekst pieśni był kilkakrotnie modyfikowany. Na potrzeby niniejszej analizy posłużymy się zapisem z 1937 roku. „Rebeliancka” w tej wersji liczy 6 zwrotek oraz refren. Całość jest de facto hymnem bojowym, opisującym cele i sposoby walki oraz przedstawiającym wrogów. W pierwsze zwrotce powstańcy odrzucają „wersalskie traktaty” oraz „pakty bankierów i tchórzy”. Pierwsze wiąże się z przekonaniem, że Traktat Wersalski nie uwzględnił polskich aspiracji Ślązaków, więc jego ustalenia uznają oni za niebyłe. „Pakty bankierów” odnoszą się do zdecydowanie proniemieckiej postawy górnośląskich elit finansowych. Z kolei „tchórze” to po prostu „ugodowcy”, szukający za wszelką cenę politycznych rozwiązań – według powstańców niemożliwych do osiągnięcia. Druga część zwrotki to wezwanie do walki. „Niech warczą maszynki” możemy przetłumaczyć jako „niech strzelają karabiny maszynowe”. Lud śląski decyduje się na walkę zbrojną aby „potargać pęta” (więzy niewoli) i „każń zburzyć” (przerwać niemiecki terror). Refren („O cześć wam szachraje z Londynu”) odwołuje się do nieprzychylnego wobec sprawy polskiej – w tym polskich aspiracji na Górny Śląsku – polityki Rządu Wielkiej Brytanii, którego Premier David Lloyd George był w ogóle wrogi przywróceniu państwa polskiego i odmawiał jakiegokolwiek pomocy nie tylko w walce z bolszewicką Rosją, ale też w konfrontacji z Niemcami. Postawa Premiera przekładała się też na zachowanie angielskich oddziałów na Górnym Śląsku i ich czynne przeciwdziałanie akcjom powstańców. W drugiej części refrenu Ślązacy zapowiadają jednak walkę zbrojną – „nie boją się czynu” więc wyzwolą swój ukochany Śląsk. Do tej deklaracji wprost nawiązuje druga zwrotka. Powstańcy zapowiadają, że nie będą „skamleć” o francuską pomoc. To akurat było krzywdzące wobec Francji, która obok Węgier jako jedyna udzieliła Polsce realnego wsparcia przy budowie armii i od początku była przychylna polskim roszczeniom terytorialnym wobec Niemiec. Ślązacy nie będą też „błagać Lloyd George’a w Londynie”. Wielką Brytanię jednoznacznie uważają za wroga i odpowiedzą jej ogniem swoich armat („spiżowa odpowiedź”) z wiarą, że „Śląsk Górny i Polska nie zginie”. Kolejna zwrotka zapowiada absolutną determinację powstańców. Raczej sami wysadzą kopalnie i huty niż pozwolą, żeby zagarnęli je „Prusak i Anglik”. Wątek kontynuuje czwarta zwrotka. Powstańcy nie oddadzą Prusakom „ni Gliwic, nie Zabrze” i będą bić się o każdą wioskę, za wolność i za Górny Śląsk. W tej walce składają jako ofiarę swoje życie i wierzą, że zapewni im to

ŚPIEWNIK NIEPODLEGŁOŚCI

zwycięstwo. Piąta zwrotka jest prostą deklaracją – Zwycięstwo lub Śmierć. „Górnik i hutnik” walcząc o Górny Śląsk są pewni pomocy Boga i ostatecznego zwycięstwa. Ostatnia zwrotka napisana została zapewne już po bitwie o Górę św. Anny. Stylistycznie nawiązuje do motywu z „Gdy naród do boju”. Tam „armaty pod Stoczkiem zdobywała wiara rękami czarnymi od pługą”. Tutaj „Armata pod Anną lud zdobył roboczy rękami czarnymi od młota”. Pieśń kończy się wizją krwawego zwycięstwa, po którym „pierzcha krzyżacka hołota”. Jest to proste odwołanie się do pruskiej propagandy, która w konfrontacji z Polakami często wykorzystywała historię Zakonu Krzyżackiego.

Opracował: Piotr Pacak

ŚPIEWNIK
NIEPODLEGŁOŚCI

Projekt jest współfinansowany ze środków Darowizny otrzymanej od Fundacji Lotto.